

Norman Spinrad

Dokonalý skvost

(A Thing of Beauty)

"Přišel za vámi pan Šiburo Ito," ozval se interkom. "Zajímá se o koupi nějaké významné starožitnosti."

Zatímco jsem na něj čekal ve své kanceláři, vyvolal jsem si z komputera jeho údaje na obrazovku diskrétně vestavěnou do čela psacího stolu. Můj pan Ito nebyl nikdo jiný než Ito ze společnosti Odpalování nákladů Ito z Osaky - takže nebylo třeba kupovat si výpis ze soukromých bank Dun & Bradstreet. I když napíše Šiburo Ito z Odpalování Ito šek na částku skoro stejně velkou jako národní deficit, není třeba se strachovat, že by ho banka neproplatila.

Mužik s počínající lysinou, který vplul do mé kanceláře, měl na sobě černé hedvábné kimono, obí bohatě zdobenou brokátem - vypadalo to jako mendosínská krajka. Bezesporu vyšitá v míazmatickém smogu Osaky posledními peóny ze Savillské uličky. Všechno na něm bylo přesně akorát. Sebevědomě se pohyboval na ostří nože mezi třídou a okázalostí, což s takovou nenásilnou elegancí dokáží jen Japonci, a to ještě jen ti, kteří na to mají milióny tvrdých jenů. Pan Ito nebude žádný hlupák. To, co chce, bude požadovat z důvodů přesně známých jen jemu, a od cílů svých tužeb se nenechá v nejmenším odradit. Typický japonský obchodník těžké váhy, vynikající zástupce rasy, která nás odsunula ze středu mezinárodního kolbiště.

Pan Ito mi podal svou vizitku a přitom se téměř neznatelně uklonil. Odpověděl jsem pouze pokynem hlavy a zůstal jsem sedět. Takové hry s výrazy a postoji mohou působit směšně, ale s Japonci se nedá obchodovat, aniž byste s nimi neměli v jejich hrách trochu navrch.

Posadil se proti mně a z rukávu kimona vyndal černý válec, který obřadně položil na stůl přede mně.

"Doslechl jsem se o vás, že jste znalec plakátů z Fillmoreu z období první poloviny šedesátých let, pane Harrisí," řekl. "Věhlas vašich sbírek není neznám ani v oblastech Osaky a Kjóta, kde mám svůj skromný příbytek. Dovolte mi prosím obohatit vaši sbírku touto maličkostí. Myšlenka, že můj příspěvek má naději spočívat v tak vznešeném prostředí, mě naplňuje nesmírnou radostí a navždy ze mě činí vašeho dlužníka."

Třásl se mi ruce, když jsem plakát vybaloval. Vzhledem k jeho finančním možnostem se nedalo čekat, že by mě Itoův zdvořilý dárek zklamal, ať už to bude cokoliv. Táta se chlubil zašlými časy, kdy ještě měli rozhodné slovo američtí obchodníci se svými položkami na výdaje, ale na druhou stranu musíte uznat, že japonský styl obchodování se svými okrajovými výhodami také není k zahazení.

Ale když jsem dar rozbalil, musel jsem vynaložit velkou energii na to, abych nahlas nehvízdl, a nepřišel tak o body. Protože to, co jsem třímal v ruce, nebylo nic než úplně první plakát na koncert Grateful Dead v prvotřídním stavu, vyvedený v decentní černé a šedivé, neskutečně vzácný kousek, který se nedal koupit za žádné peníze. Neodvážil jsem se zeptat, jak k němu pan Ito přišel. Jen jsme společně dlouho rozjímali nad plakátem, jeho krásou a historičností transcendingící veškeré pochybné události, které nás teď svedly dohromady.

Jak bych teď mohl nemít pana Ita rád? Kdo říká, že Japonci zaujímají svou současnou mezinárodní pozici pouze díky ekonomické moci?

"Doufám, že budu mít možnost potěšit vaše smysly a city stejně, jako jste nyní potěšil mé, pane Ito," promluvil jsem konečně. Jak jinak to říci. Za takový dar jim neděkujete -musíte začít hovořit o obchodu jak nepřímo je to jen možné.

Ito najednou vypadal, jako by se cítil trapně, dokonce nesměle. "Odpusťte mi mou opovážlivost, ale chovám naději, že byste mi snad byl schopen pomoci vyřešit jistou delikátní domácí záležitost."

"Domácí záležitost?"

"Právě. Jsem si vědom toho, že vás svým opovážlivým příchodem uvádím do poněkud trapné situace, ale jste bezesporu muž velmi moudrý a neskonale diskrétní, takže odpustíte-li mi mou přímost."

Můj klid jakoby se zcela vypařil, jako kdyby mě hodlal požádat, abych zprostředkoval ukojení nějaké jeho nechutné perverze. Měl jsem pocit, že síla přeběhla kvantovým skokem na mou stranu, že se mi každým okamžikem odhalí obrovská finanční příležitost

"Ale samozřejmě, pane Ito."

Ito se nervózně usmál. "Moje žena pochází z rodiny s výjimečnou uměleckou úrovní," řekl. "Vlastně oba její rodiče dosáhli vznešeného statutu Národního kulturního bohatství - titul, který mi nikdy neopominou připomenout. Zatímco já jsem dosáhl vysokého stupně finančního úspěchu v podniku odpalování nákladů, oni mě považují za nikulturi, pouhého obchodníka se závažným nedostatkem estetického vzdělání ve srovnání s jejich zářnými osobami. Chápete mou situaci, že, pane Harris?"

Přikývl jsem co nejsoucinněji. Tihle Japonci mají ale nadání komplikovat si život! Měl jsem před sebou významného japonského průmyslníka, který propadal malomyslnosti při pouhé myšlence na ty štenice - manželčiny rodiče, které by si nejspíš mohl koupit za drobné, co má zrovna v kapse. Zároveň to však chtěl těm pitomcům nandat nějakým bláznivým způsobem, kterému porozumí jenom Japonci. Měl jsem pocit, že Japoncům se líp daří řídit svět než své vlastní životy.

"Pane Harris, rád bych získal důležité americké umělecké dílo, které by se vyjímalo v zahradách mého kjótského domu. Upřímně řečeno, musí být dostatečného významu a velikosti, aby rodičům mé ženy připomnělo můj úspěch na hmotné úrovni pokaždé, když na ně pohlédnou, a já je hodlám vystavit tak, abych zcela vyloučil možnost, že by je přehlédli. Ale samozřejmě se musí honosit dostatečnou krásou a historičností, aby jim dokázalo, že můj vkus není o nic méně vytríbený než jejich. Tak získám úctu v jejich očích a v mém domě znovu zavládne klid. Doslechl jsem se, že jste v takových záležitostech váženým poradcem a velice rád bych prozkoumal všechna díla, která budete považovat za vhodná."

Takhle to tedy bylo! Chtěl koupit něco tak velkého, aby se jeho uměním zaslepeným příbuzným zatočila kebulé, ale svému vlastnímu vkusu příliš nedůvěřoval. Chtěl, abych mu ukázal něco, co by rád viděl. A v jenech se koupal jako zlatá rybka v moři! Nemohl jsem uvěřit, že bych měl takovou kliku. O kolik ho můžu stáhnout?

"Ehm. A jak velké by mělo to umělecké dílo být, pane Ito?" zeptal jsem se s co největším klidem, jakého jsem byl schopen*

"Rád bych získal důležité dílo americké monumentální architektury, abych tak mohl proměnit zahrady svého sídla na chrám jeho krásy a historičnosti. Z tohoto důvodu požaduji objekt klasických proporcí. Pochopitelně musí být zvěčně-níhodný, neboť jinak bezpochyby dojde účta ke mně nepříjemné újmý."

"Bezpochyby."

Tak tohle nebude jen další Howard Johnson nebo prodej benzínové pumpy, teď jsem začínal považovat i starý Hilton nebo cooperstownskou Baseballovou síň slávy, které jsem udal loni, za příliš malé. Svým způsobem mi Ito řekl, že cena není důležitá. Tohle bylo splnění životního snu! Ryba s bezedným bankovním účtem s důvěrou se vkládající do mých citlivých rukou!

"Nechť se vám líbí, pane Ito," řekl jsem, "můžeme se hned

pustit do prohlídky několika možností tady v New Yorku. Můj skokan je na střeše."

"To je od vás velmi vznešené, pane Harris, takhle kvůli mně narušit svůj rušný rozvrh. Bude mi potěšením."

Zvedl jsem skokan ze střechy, vystoupil na tisíc stop a rychlostí 1,5 machu jsem skočil na jih přes rozpadající se betonovou džungli na špici Manhattanu. Křivka skončila a my se vznášeli asi míli severně od Bedloeova ostrova. Sestoupil jsem na tři sta a pomalým letem se přiblížil k Soše svobody - nepatrně jsem klesal, jak jsme se přibližovali k Bezhlavé dámě, takže když jsme byli těsně u pobřeží, byli jsme kousek nad zemí. Byl to dobrý trik, objekty tak vypadaly mnohem působivěji. Manipuloval jsem perspektivy, takže jak jsme se k ní zvolna přibližovali, obrovská zelená bezhlavá socha s patinou sazí ze zápalných bomb jakoby vyrůstala ze zátoky jak trosky kolosu.

Pan Ito neprojevil ani náznak emocí. Zíral z bubliny přímo před sebe zcela nehnutě a beze slova.

"Jak bezpochyby víte, toto je ona slavná Socha svobody," řekl jsem. "Jako většina uměleckých děl je k mání, pokud ji ovšem kupec vystaví s patřičnou dávkou úcty. Přesvědčit Úřad národních starožitností, že vaše záměry jsou v tomto směru příkladné, by pro mě samozřejmě nebyl problém."

Nastavil jsem autopilot, aby kroužil kolem ostrova ve vzdálenosti padesát yardů od pobřeží, takže si Ito mohl prohlédnout sochu ze všech stran a uvědomit si, jak by se vyjímala v jeho svatyni. Ale on stále seděl s výrazem na tváři, který vyjadřoval méně emocí než servitor třídy C.

"Jak vidíte, vše zůstalo přesně ve stavu, v němž se socha nalézala po útoku vzbuřenců, kteří vyhodili do vzduchu její hlavu," řekl jsem, abych probudil jeho zájem. "Tím získala socha další úroveň historického významu, která ještě zvyšuje její již tak pozoruhodnou úctyhodnost. Původě šlo o dar Francie a má dějinný význam jako výraz spříznění americké a francouzské revoluce. Nalézá se v ústí Newyorského přístavu a stala se symbolem Ameriky pro celé generace přistěhovalců. A škoda, kterou způsobili povstalci, slouží jako připomínka toho, jaké jsme měli štěstí, že jsme z těch problémů nevyšli hůře postižení. Také jí dodává určitý melancholický nádech, nemyslíte? Emoce, vnitřní krása a historičnost se spojily v jediném elegantním díle monumentálního sochařství. A cena je o hodně nižší, než by se dalo čekat."

Vypadalo to, že pan Ito se cítí trapně, když konečně promluvil. "Věřím, že mi odpustíte, pane Harris, když se s vámi rozdělím o pocit, který je vyvolán nejvyšší úctou k vznešené minulosti vašeho velkého národa, ale shledávám toto umělecké dílo poněkud depresivním."

"Jakto, pane Ito?"

Skokan dokončil jeden okruh kolem Sochy svobody a načal další, když pan Ito sklopil zrak a zahleděl se na mastné vody zátoky: "Symbolika zničené sochy je dosti smutná, neboť vyjadřuje pád vašeho národa z jeho minulé velikosti. Umístit takové umělecké dílo do svatyně v Kjótu by bylo nevzneseným činem a urážkou vzpomínky na slávu vašeho národa. Šlo by o vyjádření přehnané pýchy."

Byl opravdu nepřekonatelný. Uráželo by ho vystavovat v Japonsku sochu, protože by tak urážel Spojené státy, takže jsem to nakonec chápal tak, že *nikulturi* jsem já, když mu ji nabízím. Přitom byl ten krám pro mnoho Američanů jen kusem starého železa, za jehož odvoz by Japonci, kteří zbožňovali takový odpad, po vhodném přesvědčování možná zaplatili nehoráznou sumu. Z těchtole Japonců by se jeden zbláznil - koho jiného by člověk urazil návrhem, aby udělali něco, o čem si

mysleli, že by urazilo vás, ale co vy jste hned od začátku považovali za něco, co je zcela v pořádku?

"Doufám, že jsem se vás nikterak nedotkl, pane Ito," vychrlil jsem ze sebe. A radši bych se hned kousl do jazyka, protože to bylo to nejnevhodnější, co jsem mohl vyslovit. Protože jsem ho urazil, a teď jsem ho urazil znovu, když jsem ho uvedl do situace, kdy ho zdvořilost nutila, aby to popřel.

"Jsem si jist, že to zcela jistě nebylo vaším záměrem, pane Harrisi," pravil Ito s přesvědčivou upřímností. "Jen bolestný smutek nad prchavostí velikosti, nic víc. O takovém zážitku lze vlastně říci, že léčí duši. Ovšem učinit takové dílo stálou součástí svého okolí by bylo více, než bych dokázal snést."

Opravdu to tak cítil, nebo šlo o pouhou japonskou zdvořilost? Člověk se mohl vždy jen dohadovat, co tihle lidé opravdu cítí. Někdy si myslím, že to sami nevědí. Ale ať tomu je jak chce, musím mu ukázat něco, co mulepší náladu, a to rychle. Hm.

"Povězte mi, pane Ito, máte rád baseball?"

Očka se mu rozzářila jako satelitní majáky a těžká nálada se proměnila ve vřelý, téměř dětský úsměv. "To ano!" řekl. "Na Ōsackém stadionu mám předplacenou loži, ačkoli se musím přiznat, že tajně dávám přednost Ōbrům. Jak podivné, že tato hluboká hra došla v zemi svého původu takového úpadku."

"Možná je to tak. Ale právě díky této skutečnosti se na trh dostalo cosi, co určitě shledáte v souladu s vaším přáním. Podíváme se na to?"

"Ale ano, určitě," řekl pan Ito. "Naše současné okolí shledávám poněkud příliš emotivním."

Vzlétl jsem se skokanem na pět set stop a naprogramoval křivku skoku dvěma a půl machy severně, takže jsme ten špinavý, rozpadající se kus mědi nechali rychle za sebou. Je úžasné, kolik nechutných emocí jsou Japonci schopni vidět v téměř jakémkoli starém krámu. A navíc jsou to naše krámy, jako by Japonci neměli dost svých starých šmejdů. Ale ani mě nenapadne, abych si na to stěžoval - dá se z toho docela dobře žít. Každý zná staré přísloví o hlupákovi a jeho penězích.

Trajektorie skokana skončila nad soutokem řek Harlem a Východní v tisíci stopách. Aniž bych klesal, skočil jsem severovýchodně přes Bronx třemi sty mílemi za hodinu. Tato oblast byla před povstáním pokryta čínáky a byla zcela zničena zápalnými bombami, trhavinami a napalmem. Nikdo nepovažoval za ekonomicky výhodné odklízet míle zřícenin, takže zjizvená země a rozpadlé budovy zarůstala vysoká tráva, jedovatá škumpa, spleť křovisek a roztroušené háje, které se za jednu nebo dvě generace promění v les. Kvůli bláznivé, nepravidelné, zarostlé topografii byl tento pozemek zcela k ničemu a nežil tu nikdo kromě několika patetických zbytků starých kmenů hippies, které se staraly jen o sebe, a nestálo za to pořádat na ně hony. Tu a tam stály jejich chaty a záplatované stany jako jediné známky lidského osídlení. *Tohle* byla opravdu depresivní oblast, a já ji chtěl s panem Item přeletět v co největší výšce a co nejvyšší rychlostí.

Naštěstí jsme nemuseli letět daleko a za pár minut jsme se vznášeli pět set stop nad cílem: jedinou téměř nedotčenou stavbou v okolí. Vše kolem bylo úplně zničeno. Tvář pana Ita se rozzářila takovým chlapeckým nadšením, že mi bylo jasné, že to mám v kapse. Odhadl jsem ho dobře - něčemu takovému neodolá.

"Ha!" vykřikl nadšeně. "Stadion Yankeeů!"

Až na kouřové čmouhy a krátery v jeho vnějších betonových zdech starobylý ballpark vzpourou vůbec neutrpěl. Vše kolem bylo zničeno, až na krátký vysutý úsek podzemky, která stála vedle, měkká kostra byla pokrytá rudou rží, popínavými

rostlinami a mechem. Okolní zříceniny byly zcela zarostlé, obrovské hromady rumu, budovy bez horních pater, rezavé tanky, změtí člověkem vytvořené džungle předhoří pod stadionem, který byl sám zarostlý, a částečně tak zapadal do divoké, zelené krajiny.

Úřad národních starožitností nechal kolem stadionu postavit vysoký elektrifikovaný plot jako ochranu proti hipíkům, kteří se toulali po pustině. Osamělý hlídač vyzbrojený japonským břitvačem hlídal plot v jednomístném nízkoletu, který tu opisoval nekonečné kruhy ve výši patnácti stop. Snesli jsme se na padesát stop a pětkrát obletěli stadion, aby se uchvácený Ito mohl pořádně a v klidu pokochat myšlenkou, jak nádherně by se vyjímal toto dílo uprostřed jeho zahrad namísto mezi těmito ohyzdnými zříceninami. Hlídač nám zamával pokaždé, když se naše cesty zkřížily - musí to být osamělá, nudná práce, když nemáte jinou společnost než trosky a bláznivé, toulavé hippies.

"Můžeme jít dovnitř?" zeptal se Ito absolutně uctivým tónem. Měl jsem ho totálně na háku! Zářila mu očička jako klukovi, který se dozvěděl, že zdědil cukrářství.

"Ovšem, pane Ito," řekl jsem a přerušil kroužení skokanu, něžně přeplachtil okraj starého stadionu a zastavil na úrovni střech nad místem, které kdysi bývalo krátké center field. Velmi pomalu jsem postával do změtí vysoké trávy, křoví a několika zakrslých stromů, které pokrývaly to, co kdysi bylo hřištěm.

Bylo to jako sestupovat do obrovské, zničené, nezastřešené katedrály. Jak jsme klesali, stoupaly kolem skokanu obrovské tříúrovňové tribuny se shnilými sedadly bohatě porostlými mechem a houbou a s velikými převislými lóžemi, v jejichž hlubokých, vyzývavých stínech se skrývala hejna švitořících ptáků. Podivná, ztracená sláva.

Když jsme dosedli, Ito jakoby se vznášel v sedadle, zcela unesen. "Taková krása!" vydechl. "Tak působivý dojem historie a ctihodností. Ach, pane Harris, jakých vznešených skutků byl Stadion Yankeeů svědkem ve dnech dávno minulých! Můžeme vstoupit na historické hřiště?"

"Samozřejmě, pane Ito." Bylo to dokonalé. Nemusel jsem vůbec nic říkat: sám si prodával tuhle shnilou kupu odpadu líp, než bych to sám dovedl.

Vystoupili jsme ze skokanu a prodírali se změtí vegetace, nad hlavou nám kroužily osamocení holubi a velikost prázdného stadionu mu propůjčovala iluzi tajuplného významu, jako by šlo o nějakou řeckou zříceninu nebo Stonehenge, a ne o polozbořený starý baseballový stadion. Tribuny jako by se dusily návalem duchů - ozvěny velkých událostí, ke kterým nikdy nedošlo, plnily jeskyním podobné prostory ponořené do temných stínů.

Ukázalo se, že pan Ito ví o Stadiónu Yankeeů víc, než já kdy chtěl vědět. Prováděl mě odměřenou, uctivou chůzí a nudil mě k smrti.

"Tady došlo ke slavnému chytu Ala Gionfrida, který zabránil homerunu velkého DiMaggia na Světovém poháru," řekl, když jsme došli k vysoké rozpadající se černé stěně, která obklopovala bariéry. Vybledlé číslice hlásaly "405". Šli jsme podél té kruhové zarostlé stěny ke značce 467 v levém center fieldu. Zde vystupovaly ze staré herní plochy kamenné značky jako náhrobní kameny a pět měděných plaket svítilo na zdi za nimi, tak zezelenalých, že se nedaly přečíst. Asi to dřív brali opravdu vážně, stejně vážně, jako to dneska berou Japonci.

"Pomníky velkých hrdinů newyorských Yankeeů," řekl Ito. "Legendárního Rutha, Gehriga, DiMaggia, Mantle. Právě na tomto místě napálil Mickey Mantle míč do bariér, výkon, který byl téměř půl století předtím považován za nemožný. Ach."

A tak dál. Ito se prodíral podrostem hřiště a zdálo se, že na

každému metru Stadiónu Yankeeů si vzpomíná na historicky významnou událost. Tady dosáhl Babe Ruth svého šestého homerunu, zde jej konečně překonal Roger Maris, tamhle téměř napálil Mantle míč přes vysokou střechu ctihodného Stadionu. Bylo to víc než šokující, kolik toho znal z historie toho místa, a jak to všechno bylo v jeho očích důležité. Prohlídka se protahovala do nekonečna. Určitě bych se nudou zbláznil, kdyby nebylo tak nádherně zřejmé, jak se pro to místo nadchl. Zatímco se Ito věnovat svému milostnému vztahu se Stadionem Yankeeů, já v duchu počítal jeny. Došel jsem k výsledku, že bych z něj nejspíš mohl dostat deset miliónů, což znamenalo, že moje provize by činila rovný melounek. Myšlenka na tolik peněz v kapse mi stačila, abych se dokázal usmívat po celé ty dvě hodiny, během nichž Ito blekotal o homerunech, notterech a triplplejích.

Bylo pozdní odpoledne, když se konečně nasytil a dovolil mi, abych ho odvedl ke skokanu. Měl jsem pocit, že je načase začít hovořit o obchodu, dokud je ještě uchvácen stadionem a jeho křivka odporu je na nízkém bodě.

"Mám velkou radost, že mohu být svědkem hloubky vašich citů k tomuto nádhernému a ctihodnému stadionu, pane Ito," řekl jsem. "Jsem připraven zprostředkovat rychlý převod majetku k vaší spokojenosti."

Ito se polekal, jako bych ho náhle probudil z příjemného snu. Sklopil zrak a téměř neznatelně se uklonil.

"Běda," pronesl smutným hlasem, "ačkoli by to pro mě bylo potěchou přesahující hranice všeho rozumu, kdybych mohl vznešený Stadion Yankeeů zvěčnit na svém pozemku, byla by to sobecká potěcha, která by mé domácí obtíže jen zhoršila. Ve své nevědomosti považují rodiče mé ženy vznešený baseballový sport za importované americké barbarství. A má manželka bohužel jejich názor sdílí a často mi vyčítá mé nadšení pro tuto hru. Kdybych Stadion Yankeeů zakoupil, doma by se mi všichni smáli a můj život by se stal zcela nesnesitelným."

Co byste na to řekli? Ten arogantní pitomec promrhá dvě hodiny mého času tím, že mě tahá po téhle idiotské zřícenině, blábolí všechny ty nesmysly, až jsem se z toho skoro zcvokl, a přitom celou tu dobu ví, že si to nekoupí! Dostal jsem chuť vrazit mu ty jeho ponížené zuby do jeho nehodného krku. Ale vzpomněl jsem si na všechny ty jeny, které jsem měl stále ještě šanci vybojovat, a odpověděl jsem korektně: lítostivý úsměv vyjadřující soucit, sdílený povzdech toužebného rozloučení, zašeptané "Běda".

"Nicméně," dodal Ito vesele, "vzpomínku na tuto návštěvu budu vždy chovat jako vzácný klenot. Jsem vám hluboce zavázán, že jste mi umožnil tento zážitek, pane Harrisí. Jen za to stála cesta, kterou jsem sem vážil z Kjóta."

No, to jsem teda měl fakt radost.

Takže teď jsem měl opravdu problém, vypadlo to, že pokazím největší obchod, o který jsem měl kdy možnost se pokusit. Ukázal jsem Itovi dvě nejlepší díla v mém teritoriu, a pokud nenajde co chce na severovýchodě, bude mít možnost ve zbytku země, kde je ještě spousta prvotřídních kousků na prodej - vynikající věci jako Oblouk brány v St. Louisu, Matterhorn v Disneylandu, mormonský tabernákl v Salt Lake City - a spousta brokerů, kteří shrábnou tu tučnou provizi.

Řekl jsem si, že mám ještě jeden pokus, než začne Ito uvažovat o tom, že by se poohlédl jinde, a to budovy Spojených národů. OSN ještě před svým krachem upadly do složité právní strnulosti. Zachovaly si právo na budovy i poté, co se jejich ústředí vystěhovalo z New Yorku, ale když zkrachovaly,

uplatňovaly nárok na budovy stát New York, město New York i federální vláda, včetně zahraničních věřitelů Spojených národů. Úřad národních starožitností neměl jasný nárok, ale spravoval majetek za federální vládu. Kdybych ten krám dokázal převést na Ita, Úřad národních starožitností by byl víc než rád, že si může vzít šek a nechat ho, ať se brání snahám vymáhat z něj dluhy. A jakmile by si to přestěhoval do Kjóta, japonská vláda by se jen tak snadno nenechala přinutit k vrácení majetku, který si za tvrdé jeny koupil jeden z jejich nejváženějších občanů.

A tak jsem tam nakopl 1,7 machu a namířil si to ve výšce tří set stop přes mastné vody Východní řeky přímo na východ ke komplexu OSN na čtyřicáté druhé ulici. Byl podvečer a, jak jsem doufal, příhodná chvíle k tomu, aby budovy OSN působily dojmem romantické scény v japonském stylu. Sekretariát - obrovská skleněná hrobka - byl dramatickou siluetou v záři slunce sklánějícího se nad obzorem. Nízká plynulá křivka sousedící budovy Valné hromady dodávala skupině staveb vyváženou kaligrafickou konturu. Celkový efekt připomínal starobylou japonskou bránu Torii čnicí v mlhavém západu slunce, jen to bylo celé v mnohem větším měřítku.

Nepokoje se OSN nedotkly - vzbouřenci k němu měli nějaký bláznivě kladný vztah - a od řeky nebylo téměř vidět nezastřešené tržiště, které se na plaze usadilo, ani honky-tonk bary na První třídě. Naštěstí vynaložil Úřad národních starožitností velké úsilí na to, aby budovy zůstaly zachovány v dobrém stavu, protože předpokládal, že nárok federální vlády by byl oslabil, kdyby někdo začal křičet, že je Úřad odepsal a nechává je rozpadat.

Zvolna jsem vlétl nad ostrov, udržoval výšku tří set stop a spustil: "Před vámi, pane Ito, jsou budovy Spojených národů, melancholický symbol jednoho z nejvznešenějších snů lidstva, dnes bohužel prázdné a opuštěné, připomínka tragedie nešťastného zániku OSN."

Záblesky slunečního světla se odrážely nejprve od řeky, pak od stovek oken, které tvořily průčelí Sekretariátu, třpytily se mihotavě na skleněném monolitu, když jsem nastavil skokan ke kroužení kolem budovy. Jakmile se před námi objevila západní stěna, velká skleněná fasáda se proměnila v závoj oranžového ohně.

"Sekretariát by mohl být umístěn ve vašich zahradách tak, aby zachycoval jak svítání tak západ slunce, pane Ito," upozornil jsem ho. "Je považován za jeden z nejkrásnějších příkladů utilitárního stylu dvacátého století na světě, a jak si můžete laskavě povšimnout, je ve vynikajícím stavu."

Ito neříkal nic. Ani nemrkl. Svaly na tváři nepřírozeně zdřevěnělé. Skokan znovu proletěl kolem Sekretariátu, který stínil jak slunce, tak jeho obrovský odraz. Pod námi se táhla velká šedivá betonová střecha Valné hromady.

"A, samozřejmě, historický význam budov OSN je nezměrný, i když poněkud tragický."

Náhle mě pan Ito přerušil, chladným, odměřeným hlasem. "Odpusťte mi prosím, že vás tak hrubě přerušuji a vnucuji právě v této chvíli svůj politický názor, pane Harrisí, nicméně jsem přesvědčen, že vám tato přímost ušetří mnoho promrhaného času a snahy a mě velice nepříjemný pocit."

Najednou to byl pan Šiburo Ito z Odpalování nákladů Ito z Osaky, hybatel a spoluvůrce ekonomie nejmocnějšího státu světa a dával mi to najevo. "Skutečně si vážím vaší citlivé úcty k historickým Spojeným národům, jde ovšem o pocit, který s vámi nesdílím. Připomínám vám, že Organizace spojených národů byla zrozena jakožto spojenectví národů, které ve velice nešťastné válce pokořily Japonsko, a zahynula jako křiklavé a pohrdavé shromáždění ožebračených státeků spojených za jediným nečestným

účelem - vymáhat mezinárodní almužny od pokročilejších, pokrokovějších, nezávislých a ctnostných států, mezi nimi zejména od Japonska. Musím proto s lítostí zdůraznit, že pohled na tyto budovy mě nenaplnuje ničím jiným než odporem, ač snad mají jistou vnitřní krásu, pohlížíme-li na ně jako na abstraktní objekty."

Jeho tvář se změnila v lesklou masku a zdála se být milión mil vzdálená. Přiblížil se otevřenému hněvu víc, než jsem kdy myslel, že je u těchto důležitých Japonců možné. Nejspíš uvnitř fakt vřel. Do háje, jak jsem měl vědět, že OSN má pro něj takový hrozný politický význam? Pokud jsem kdy slyšel, OSN už léta pro nikoho nic neznamenovalo, kromě idealistické, vyčichlé ideje, kterou převzal Třetí svět, a která zkrachovala. To je prostě moje typická směla, že musím zrovna narazit na jednoho z těch pár lidí na světě, kteří tu válku ještě dneska vedou!

"Jste bezpochyby unaven, pane Harrisí," pravil Ito chladně. "Nebudu vás již déle obtěžovat. Bude nejlepší, vrátíme-li se do vaší kanceláře. Pokud mi budete chtít ukázat další objekty, můžeme se dohodnout na jiném dni, který nám bude oběma vyhovovat."

Co jsem na to mohl říct? Hluboce jsem ho urazil a kromě toho mě nenapadalo, co bych mu ještě mohl předvést. Vystoupil jsem se skokanem na pět set a zamířil do centra přes řeku. Letěl jsem stovkou a přesto, že to bylo beznadějně, nějak jsem doufal, že dostanu nějaký nápad jak zachránit tenhle kšeft za milión jenů, než se vrátíme do kanceláře a tahle obrovská zlatá ryba pro mě bude navždy ztracená.

Cestou do centra města zíral Ito nehybně z bubliny na šedavé řady obytných mrakodrapů, které lemovaly břeh Manhattanu pod námi, aniž by se snížil k hovoru se mnou, nebo jinak dal na vědomí, že si je mé ubohé existence vědom. Sytě oranžové světlo procházelo bublinou a jeho tvář najednou vypadala jako velké vycházející slunce, přímo z japonské vlajky. Připadalo mi to v tu chvíli vhodné. Tenhle blb byl přesně jako ta jeho země: politicky háklivý, zdvořile arogantní ekonomický vládce s nekonečně vyšlechtěným estetickým vnímáním nevysvětlitelně spojeným s krysím hladem po našich nejzbytečnějších starých krámech. Před minutou se zdál Ito ve všech směrech nadřazený, a teď to byl jen pitomý, dětinský hlupák. S Japonci obchodují už léta, ale vlastně jim pořád nerozumím. Mohu se jen dohadovat, jaká asi může být jejich vnitřní skutečnost, a doufat, že se trefím. A tentokrát, s miliónem jenů a možná s ještě větším obnosem houpajícím se mi před nosem, se mi podařilo třikrát hádat špatně, a tak se teď vleču domů s ocasem mezi nohama a s nespokojeným zákazníkem, jehož celá postava jakoby teď neměla jiný účel než mi předvést, že jsem necitlivý, druhořadý hňup, a že on je jedním z pánů stvoření!

"Pane Harrisí! Pane Harrisí! Táhle! Ta úchvatná stavba!" Ito najednou téměř křičel, oči mu zářily vzrušením a dokonce se i usmíval.

Ukazoval podél Východní řeky. Břeh Manhattanu se dusil nejodpornějšími sídlišti, jaká si jen umíte představit, a brooklynský břeh vypadal ještě hůř: byl to jeden z těch obrovských, roztahaných, takzvaných průmyslových parků, nízké budovy bez oken, geodetická skladiště, přístaviště, několik nákladních odpalovacích ramp. Jen jedna stavba vynikala - stála tam jen jedna věc, kterou mohl mít Ito na mysli: stavba spojující sídliště na manhattanské straně s průmyslovým parkem na brooklynském břehu.

Pan Ito ukazoval na Brooklynský most.

"Ta... ehm... most, pane Ito?" vypravil jsem ze sebe a nějak se mi podařilo zachovat vážnou tvář. Znal jsem jen jedinou

historičnost Brooklynského mostu: byl námětem spousty vtipů tak starých, že už nebyly ani legrační. Brooklynský most byl objektem, který staří vypečení podvodníci tradičně prodávali hloupým turistům - zelenáčům nebo vidlákům, jak jim říkali - spolu s falešnými uraniovými akciemi a zlatě natřenými cihlami.

Takže jsem neodolal. Musel jsem to říct: "Přejete si koupit Brooklynský most, pane Ito?" Bylo to tak nádherné. Tolik se mě naotravoval, a nakonec se tolik nafoukl a vytahoval - a teď jsem mu klidně mohl říct do obličeje, že je blbec, a on tomu ani nerozuměl.

Dokonce nadšeně přikývl jako poctivec ze starého vtipu a řekl: "Myslím, že ano. Ano. Je na prodej?"

Zpomalil jsem na čtyřicítku a sestoupil na sto stop a dusil v sobě úsměšky, jak jsme se blížili k té rozpadající se staré příšernosti. Na dvou masivních a dole rozšířených kamenných věžích byla upevněna rezavá lana, na nichž visela plošina mostu. Díky skokanům nebyl most už dávno k ničemu, nikdo se nestaral o jeho údržbu, ani o zboření. Na místech, kde se velké kvádry tmavě šedivého kamene stýkaly s vodou, byly obaleny hnilobně vyhlížejícím zeleným slizem. Části věží nad hladinou zbělely stoletím ptačího trusu.

Nemohl jsem tomu věřit, že by to pan Ito myslel vážně. Most byl špinavou, poničenou, páchnoucí starou ohyzdností. Zkrátka přesně to, co si Ito zasloužil.

"Ale ovšem, pane Ito," řekl jsem, "myslím, že bych vám mohl prodat Brooklynský most."

Nastavil jsem skokan na vznášení asi sto stop od jedné ze špinavých starých věží. Kde nebyly kameny obaleny guánem racků, pyšnily se asi palcovým nánosem černých sazí. Vozovka byla rozpraskaná a děravá a dlážděná silnou vrstvou odpadu, starých skořápek a ptačími hovny - most musel být hřadovištěm racků po celá desetiletí. Byl jsem rád, že je skokan vzduchotěsný, ten smrad musel být děsný.

"Vynikající!" zvolal pan Ito. "Velmi krásné, že? Pane Harris, jsem rozhodnut stát se člověkem, který koupí Brooklynský most."

"Nevím o nikom, kdo by si tu čest zasloužil více než vaše velevážená osoba, pane Ito," řekl jsem úplně vážně.

Asi čtyři měsíce poté, co byla poslední část Brooklynského mostu odpálena do Kjóta, obdržel jsem od pana Šibura Ita dva balíčky. Jeden byla poštovní obálka s minikazetou a holopozitivem, druhý byl těžký balík přibližně velikosti krabice od bot, zabalený v modrém rýžovém papíru.

Tehdy už jsem měl na účtu milión jeho jenů a na Ita jsem nevzpomínal s takovým hněvem, takže jsem vložil mini do přehrávače a ani mě nepřekvapil jeho hlas.

"Uctívě vás zdravím, pane Harris, a ještě jednou si dovoluji vyjádřit vám svůj hluboký dík za rychlou realizaci převodu Brooklynského mostu na můj pozemek. Dnes je již permanentně uložen a kocháme se jeho estetickou krásou, jež do preveliké míry umocnila klid v mém domě. Přikládám hoło svatyně pro vaše potěšení. Posílám vám též malou pozornost na důkaz mé vděčnosti, kterou doufám přijmete v duchu, v němž ji dávám. Sajonara."

Teď jsem byl opravdu zvědav - hned jsem vstal a vložil holopozitiv do nástěnného prohlížeče. Předě mnou se objevila hora porostlá hustým lesem a završená dvěma vrcholy ponuře vyhlížejícího, tmavě šedého kamene. Vysoký vodopád graciézně padal dlouhou strží mezi dvěma vrcholky do mělkého jezera na úpatí hory, kde se tříštil na kamenné plošině, a vytvářel tak neustálé kotouče měkké mlhy, díky nimž krajina jakoby vypadla z čínské malby. Sedlo mezi oběma vrcholy spojoval jako pavučina přímo nad velkými vodopády - s kamennými věžemi usazenými do

skály těsně nad propastí - Brooklynský most. Jeho obrovská hmota vypadala ve srovnání s masivním měřítkem krajiny štíhlá a elegantní. Kámen byl vyčištěn a leskl se vlhkostí, lana a vozovky byly zarostlé zářivě zeleným břečtanem. Holo bylo pořízeno, právě když mezi mostními věžemi zapáchalo slunce třpytící se v padající vodě, takže se most pyšnil obrysem z oranžového ohně, v němž dostala stoupající pára měděnou barvu.

Bylo to velmi krásné.

Teprve po dlouhé době jsem se od obrazu odtrhl, když jsem si vzpomněl na druhý balíček od pana Ito.

Pod modrým balícím papírem byla zlatě natřená cihla.

Civěl jsem na to.

Zachechtal jsem se tomu.

Podíval jsem se na to znovu.

Na první pohled vypadala jako stará cihla pokrytá zlatým nátěrem. Ale nebyla to stará cihla. Byla to cihla z masivního, měkkého, čistého zlata, replika originálu, dokonalá do každického detailu.

Vím, že mi tím chtěl pan Ito něco sdělit, ale stále ještě nemohu přijít na to, co.

přeložil David Komínek